

Toplantı : 16

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 698

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu İçişleri ve Bütçe ve Plan Komisyonları Raporları. (M. Meclisi : 1/438; C. Senatosu : 1/464)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 367)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4216*

6 . 4 . 1977

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 5 . 4 . 1977 tarihli 76 ncı Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 4 . 5 . 1976 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 30 . 12 . 1976; 25 . 1; 1, 3, 8, 15 . 2; 5 . 4 . 1977 tarihli 26, 36, 39, 41, 42, 45 ve 76 ncı birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir.

(Millet Meclisi S. Sayısı : 367'ye 1 nci ek)

*T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-62/07511*

3 . 5 . 1976

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 28 . 4 . 1976 tarihinde kararlaştırılan «18 . 3 . 1924 tarihli ve 442 Sayılı Köy Kanununun 10 ncu maddesine fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

G E R E K Ç E

Türkiye nüfusunun % 50'sinden fazlasının yaşadığı köylerimizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal nitelikli, memleketin genel kalkınma hamlesi içinde kazandığı hareketlilik, köy idareleri üzerinde ciddi düzenlemelerin yapılmasını, köy adamlarının görevlerini bîhakkın yapabilecek şekilde yetiştirilmelerini, yetişmiş kimselerin bu görevlere istekli olmalarını gerekli kılmış, özellikle görev ve hizmet şartlarının özendiriciliğinin bunda başlıca faktör olduğu kanaati yaygın bir mahiyette tezahür etmiştir.

Bu arada köyün başı ve icra uzvu olan muhtarın hizmet şartları ve görev sorumluluğu dikkati çeken bir mesele olarak ortaya çıkmıştır. Nitekim bugün 35 096 adedi bulan köylerimiz üzerinde bundan bir süre önce yapılan araştırma sonuçlarına göre 5 495 köy muhtarı yılda 250 TL. nin altında ödenek alabilmekte, yine ancak 143 köyde muhtar yılda 5 bin TL. nin üzerinde bir ödeneğe kavuşabilmektedir. Bu şartlar şüphesiz düşündürücüdür.

Çeşitli mevzuatın 400'den fazla görevi köy muhtarından beklediğini, bunun önemli bir bölümünde Devlete ait görevlerin teşkil ettiğini tespit etmek mümkündür. Köy, Anayasamıza, kanunlarımıza göre bir mahallî idare kuruluşu olmakla birlikte tarihi gelenek sosyal şartlarımızın bir gereği olarak muhtarın hem mahallî hem de merkezî idarenin bazı görevlerini birlikte yürütmesi kaçınılmaz olmaktadır. Ancak buna mukabil bu hizmetlerin karşılığında bugüne kadar köy muhtarlarına herhangi bir ödemede bulunulmamıştır.

Hizmetlerin görülmesine müspet bir etkiye bulunacağı şüphesiz olan böyle bir ödemeyi düzenlerken köyün mahallî idare organı bulunduğu esprisinin muhafazası önemli bir husus olarak önümüzde bulunmasıdır. Bu bakımdan muhtarın devlet personel rejimi içinde mütalaası mümkün olamamakta, ancak muhtarın merkezî idareye ait gördüğü hizmetler karşılığında bir ödemeye müstahak buldukları da muhakkak bulunmaktadır.

Bu tasarı bu düşüncelerden hareket edilerek, köy bütçelerinin bugünkü durumları, köy nüfus miktarları dikkate alınarak köy bütçelerine devlet bütçesinden yardım yapılması esprisi ile hazırlanmış bulunmaktadır.

Köy Muhtarlarının Ödeneklerinin Tutarı

Nüfus grupları	Bu gruptaki köy sayısı	Ödenecek ücret TL.	Aylık tutarı TL.	Yıllık tutarı TL.
0 - 500	21 158	500	1 057 900	12 694 800
500 den fazla	14 837	800	11 869 600	142 435 200
		TOPLAM	12 927 500	155 130 000

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ile, Muğla Milletvekili Ali Dögerli'nin Köy Muhtarları, Köy Kâtipleri ve Köy Korucularına Devletçe aylık Bağlanması Hakkında Kanun Teklifi. (2/28)

Millîyet Meclisi Yüksek Başkanlığına,

1 . 11 . 1973

Geçen Dönem 22 . 11 . 1972 gününde 6 arkadaşım ile birlikte Millîyet Meclisine sunduğumuz «Köy muhtarları, köy kâtipleri, ve köy korucularına Devletçe aylık bağlanmasına dair kanun» teklifimiz dönemin sona ermesi nedeniyle kadük olmuştur.

Teklifimizin İçtüzüğü'nün 78 nci maddesi gereğince yenilenmesini rica ederiz. Saygılarımızla. (2/664)

Yenileyenler :

İstanbul Milletvekili
Reşit Ülker

Muğla Milletvekili
Ali Dögerli

Millet Meclisi Başkanlığına,

«Köy muhtarları, köy kâtipleri ve köy korucularına Devletçe aylık bağlanması hakkında kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte sunulmuştur. Saygılarımızla.

İstanbul Milletvekili

Reşit Ülker

Manisa Milletvekili

Veli Bakırlı

Kırşehir Milletvekili

Mustafa Aksoy

İzmir Milletvekili

M. Hulûsi Çakır

Trabzon Milletvekili

Cevat Küçük

Erzurum Milletvekili

Gıyasettin Karaca

Balıkesir

Nurettin Sandıkçıoğlu

GEREKÇE

Köy Kanununun 10 ncu maddesine göre köy muhtarı köyün başıdır. Köy işlerinde söz söylemek hakkı muhtarındır. Emir vermek ve emir yaptırmak da muhtarın hakkıdır. Muhtar Devletin memurudur. Kanununun 11 nci maddesine göre de muhtarlar Devlet memurları gibi muhakeme edilirler ve ceza görürler. Kanununun 36 ncı maddesi muhtarın göreceği Devlet işlerini birer birer saymıştır. Köy muhtarlarına köy işlerini yaparken karşı koyanlar ve kötü söyleyenler Devlet memurlarına karşı koyanlar ve kötü söyleyenler gibi cezalandırılırlar. Muhtarlar Devletin köyde tam temsilcisidirler.

Yarım yüzyıla yakın bir süre önce çıkarılmış olan Köy Kanunu şüphesiz ki çıktığı zamanın koşullarına göre hazırlanmış bir kanundur. Aradan yarım yüzyıl geçmiştir. Her alanda büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Bugün Türkiye tam bir kalkınma çabası içindedir. Halkımızın köyde bütün işleriyle uğraşacak ilk Devlet katı muhtarlık olmaktadır. Halkımız bugün muhtarlardan çok, pek çok iş istemektedir. Onlara biran bile nefes aldirmamaktadır. Bunda da yerden göğe kadar haklı bulunmaktadır. Anayasanın buyurduğu insanca yaşama düzeyine kavuşmak istemektedir. Muhtarlar çok yerde özel işlerini yapamaz duruma gelmişlerdir. Muhtarlık yapmak yüzünden kendi maddî durumunu bozmuş pek çok vatandaş vardır. Bu sebeple gerçekten iş görecektir niteliklere sahip birçok vatandaş muhtarlık görevini haklı olarak almak istememektedirler. Öte yandan pek çok köylerimizin nüfusu azdır, pek çok köylerimiz yoksuldu. Bu yüzden muhtarlara köy kanunu gereğince ya para verememektedirler veya çok az bir para vermektedirler. Bugünkü koşullar altında hiç, veya az para alarak sabahtan akşama kadar iş yapmak mümkün olmamakta. Bu yüzden de köyün işleri aksamakta, köylülerimiz büyük zarar görmektedirler. Kalkınma da gecikmektedir.

Bütün bunlardan ötürü çok önemli bir kamu görevi, Devlet görevi yapan, köylü ile Devletin ilişkilerini yürütmede büyük sorumluluklar taşıyan köy muhtarlarına ve benzer işler gören köy kâtipleriyle, köy korucularına Devletçe aylık bağlanmasını teklif etmekteyiz. C. H. P. 1969 Seçim Bildirgesinde bu hususu ulusumuza vaat etmiş bulunmaktadır. Bu tedbirlerle, Devlet köy düzeyindeki kamu hizmetlerinin görülmesinde kendine düşen yükümlülükleri daha yeterli ölçüde üzerine almış olacaktır. Bu, köy yönetiminde bir yeniden düzenleme (reform) olacaktır.

MADDELER GEREKÇELERİ

Madde 1. — Genel gerekçede etraflı olarak açıklandığı biçimde köy muhtarlarına, köy kâtiplerine ve köy korucularına Devlet bütçesinden aylık bağlanması esası getirilmektedir. Aylık miktarını Maliye ve İçişleri Bakanlıkları köylerin nüfusu, ekonomik durumu gibi nitelikleri de gözönünde bulundurarak belli edeceklerdir.

Madde 2. — Köy muhtarı, köy kâtiibi ve köy korucusunun aylıkları Devletçe ödeneceğinden ilgili maddeler bu duruma uydurulmaktadır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER İLE MUĞLA MİLLETVEKİLİ ALİ DÖĞERLİ'NİN
TEKLİFİ

Köy Muhtarları, Köy Kâtipleri ve Köy Korucularına Devletçe Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 18 Mart 1340 gün ve 442 sayılı Köy Kanununa aşağıdaki ek 11 nci madde eklenmiştir.

EK MADDE 11. — Köy muhtarlarına, köy kâtiplerine ve köy korucularına işçileri ve Maliye bakanlıklarınca belli edilecek miktarda aylık bağlanır. Bu aylık Devlet bütçesinden ödenir.

MADDE 2. — 18 Mart 1340 gün ve 442 sayılı Köy Kanununun 17 nci maddesinin 17 sayılı bendinden «Muhtar, kâtip ve korucu» sözcükleri çıkarılmış ve 19 ncu maddesinin 1 ve 2 No. lu bentleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımını izleyen mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Kastamonu Milletvekili Hasan Tosyalı'nın, Köy ve Mahalle Muhtarlarına Aylık Verilmesi, Emeklilik, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haklarının Tanınması Hakkında Kanun Teklifi. (2/58)

Cumhuriyetçi Güven Partisi

T. B. M. M. Grubu Başkanlığı

Sayı : 40

Ek : 3

24 E 11 1973

Millet Meclisi Başkanlığına

Köy ve mahalle muhtarlarına aylık bağlanması, emeklilik, sağlık ve sosyal güvenlik haklarının tanınması ile ilgili kanun; teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

Kastamonu Milletvekili
Hasan Tosyalı

GEREKÇE

Köy ve mahalle muhtarlığı hizmeti; genel Devlet hizmetinin bir kademesidir.

Muhtarlar; köye ve mahalleye yönelik Devlet hizmetlerinin köy ve mahallesinde yerinde tespit ve tayin eden; bu hizmetleri Hükümete ve belediyeye bildiren, takip eden ve uygulanmasını yapan kimselerdir.

Muhtarlar; köy ve mahallelerdeki huzurun, güvenin ve nihayet Devletin ve Hükümetin köyde ve mahallede sembolüdür.

Muhtarların köylerde ve mahallelerde yaptıkları çeşitli hizmetler birer Devlet ve Hükümet hizmetidir. Bu hizmetlerin başarısı muhtarların kendi şahsî işi dışında bu hizmetlerde zaman, emek ve maharet harcaması ile mümkün olmaktadır. O halde muhtarlar Devlet memuru sayılmalıdır.

Zaten bugün yürürlükte olan köy kanunumuz da muhtarları memur saymakta, memur gibi muhakeme etmektedir.

Devlet memurları olan muhtarlara; gördükleri Devlet hizmeti karşılığı olarak Devlet Personel Kanunu gereğince aylık maaş verilmesi hukukî ve haklı bir uygulama olur.

Bu aylık maaşın Devlet Personel Kanunundaki 16 ncı dereceden başlaması adalet ve Personel Kanununun hükümlerine de uygun olur.

Madem ki, muhtarlar Devlet Memurudur ve muhtarlıktaki başarılı hizmetleri ile mütenasip olarak muhtarlıktaki hizmetleri seçimle de olsa devam etmektedir; o halde, muhtarların muhtarlıkta geçen hizmet müddetleri emekliliklerine sayılmalıdır.

Muhtarların hangi derece ve kademe üzerinden emekli olacağı ve emeklilik keseneklerinin nasıl alınacağı ilgili kuruluşlarca çıkarılacak özel bir yönetmelikle düzenlenmesi lâzımdır.

Muhtarlar devlet memuru olduğuna göre, muhtarların da devlet memurlarının sahip oldukları her türlü sağlık ve sosyal güvenlik haklarından faydalanması hukukun ve eşitliğin bir icabıdır.

Bu kanun teklifinin kabul edilmesiyle hem köylerimize ve mahallelerimize giden devlet hizmetlerinin daha başarılı olması sağlanacak ve hem de çeşitli genel devlet hizmeti gören muhtarlara hizmetleri karşılığı şimdiye kadar verilmeyen hakları verilmekle devamlı bir haksızlık da giderilmiş olacaktır.

Böylece kalkınmanın köye ve mahalleye ve halkımıza daha süratli, emin ve başarılı olarak ulaşması hususundaki Türk Milletinin müşterek arzusu da daha kolay tahakkuk etmiş olacaktır.

Unutmamak lâzımdır ki, bugüne kadar köyde birlik, huzur ve güven varsa, köye ve mahalleye anarşik hareketler, vatan ve milletimizi bölücü cereyanlar girmemiş işe, ve yine milletimizin büyük kitlesi olan köylü ve kasabalı Devlete ve Hükümete güven ve sevgisini devam ettiriyorsa bunda ehliyetli, çalışkan, milliyetçi ve vatansever köy ve mahalle muhtarlarımızın büyük katkısı vardır.

Yüksek heyetinizce de malum olan ve kısaca izah ettiğim gerekçeler sebebiyle bu kanun teklifimin kabul buyrulmasını saygılarımla arz ederim.

KASTAMONU MİLLETVEKİLİ HASAN TOSYALI'NIN TEKLİFİ

Köy ve Mahalle Muhtarlarına Aylık Verilmesi, Emeklilik, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Haklarının Tanınması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Köy ve mahalle muhtarları Devlet Memurudur.

Muhtarların gördüğü hizmetler Devlet Personel Kanunundaki genel hizmetlerden sayılır.

MADDE 2. — Köy ve mahalle muhtarlarına verilecek aylık maaş; Devlet Personel Kanunundaki genel hizmetlere ait 16 ncı derece birinci kademededen başlar.

Muhtarların tahsil deercesi ne olursa olsun, maaş artması ilkokul mezunu Devlet memurlarına uygulanan malî hükümlere göre hesaplanır.

Muhtarların derece, kademe ilerlemesi muhtarlıkta geçen hizmet müddetleri ile mütenasip olarak yapılır.

MADDE 3. — Muhtarların muhtarlıkta devam eden ve varsa evvelce geçmiş hizmetlerinin hesabında, ilkokul mezunu Devlet memurlarına uygulanan hükümler uygulanır.

MADDE 4. — Muhtarlara Devlet memurlarına tanınan biçimle sağlık ve sosyal güvenlik hakları aynen tanınır.

MADDE 5. — Bu Kanunun uygulanması; Kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili kuruluşlarca müştereken hazırlanıp çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 6. — Bu Kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Isparta Milletvekili Süleyman Demirel ve 4 arkadaşının, Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 Sayılı Kanun ile 442 Sayılı Köy Kanununa bazı maddelerin ve fıkraların eklenmesi ile bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi. (2/207)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair 4541 sayılı Kanun ile 442 sayılı Köy Kanununa bazı maddelerin ve fıkraların eklenmesi ile bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi» miz, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile rica ederiz. 13 . 5 . 1974

Isparta
Süleyman Demirel

Aydın
Nahit Menteşe

Balıkesir
Cihat Bilgehan

Sivas
Vahit Bozatlı

Kastamonu
Sabri Keskin

G E R E K Ç E

Şehir ve kasabaların mahalleleriyle köylerin yönetiminde birinci derecede devlet adına sorumluluk yüklenen kişi, köy muhtarı ve mahalle muhtarıdır. Halen mevcut yasalara göre, gerek yetki, gerekse sorumluluk bakımından muhtarların diğer devlet memurlarından hiç bir farkı yoktur. Hal böyle iken, bütün bu mükellefiyetleri yüklediğimiz ve kendisinden birtakım amme hizmetlerini beklediğimiz muhtara, Anayasanın çalışma hayatını düzenleyen 42 nci maddesinin emredici hükümlerinin gereği, bugüne kadar yerine getirilmemiş ve muhtara sosyal güvenlik hakkı ve çalışmasının karşılığı olan maaş ödeme mecburiyeti, henüz kanunlarımızca bir hükme bağlanmamış bulunmaktadır. İşte bu temel fikirden hareket ederek, muhtarlara da maaş bağlanması hususu, emeklilik hakkı verilmesi ciheti bu kanunla sağlanmak istenmiştir.

Bu kanun teklifi ile muhtarlar, devlet memurları gibi tahsillerine göre Devlet Personel Kanununun intibak hükümlerinden yararlanacak ve intibak ettirileceği derece ve kademenin karşılığı maaşı, tıpkı devlet memuru gibi genel bütçeden alacaktır. Yine Devlet Memuru gibi genel bütçede Hazine hissesi olarak ödenmesi gereken emeklilik payı da keza, genel bütçe tarafından karşılanacak, bütün bunları karşılayacak meblâğ, İçişleri Bakanlığının gider bütçesinde gösterilecektir.

Türkiye'nin köylerinin büyük bir kesiminin köy muhtarına maaş ödeyecek bir gelir bütçesine sahip olmasının henüz mümkün olmadığı görülerek, köy muhtarları hakkında, belediye başkanlarına muvazî bir uygulama, tarafımızdan uygun görülmemiştir. Zira, belediyelerin halen kendi öz gelirlerinin dışında, kanunla sağlanmış sair gelirleri mevcut olup, köy bütçeleri için böyle bir gelir mevcut değildir. Bu itibarla, köy bütçesinden muhtarın maaş almasını düşünmek, büyük ölçüde tatbik gücü olmayan bir yasa getirmek olacağı gibi, köyde yaşayan insanlara eşitliğe aykırı yeni bir külfet yüklemek durumunu ortaya çıkarır. Bu ise, köyde yaşamayı daha sıkıntılı bir duruma getirmek olur ki, bu, Türkiye'nin takip etmesi gerekli anapolitikaya ters düşer. Bu itibarla, belediye başkanlarının durumunun aksine, köy muhtarlarının genel bütçeden maaş almaları daha âdil ve uygun mütalaa edilmiştir.

İkisi yürürlük maddesi olan ve diğer dördü de şehir ve kasabaların mahalle muhtarlarıyla köy muhtarlarının devlet memurları gibi maaş almaları ve emeklilik haklarından yararlanmalarını temin etmek maksadıyla tedvin edilmiş bulunmaktadır.

ISPARTA MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN DEMİREL VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 Sayılı Kanun ile 442 Sayılı Köy Kanununa Bazı Maddelerin ve Fıkraların Eklenmesi ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair 4541 sayılı Kanunun 1 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

MADDE 1. —

Her mahalle en az 1 500 ve en çok 10 000 nüfuslu olur. Mahalle nüfusunun takdirinde en son nüfus esas alınır.

MADDE 2. — 4541 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 5. — Mahalle muhtarıyla ihtiyar heyeti asıl ve yedek üyeleri mahalle halkı tarafından aynı zamanda seçilir.

MADDE 3. — 4541 sayılı Kanunun 21 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 21. — a) Her mahallede, mahallenin en yüksek mülkiye amirliğince bir muhtarlık bürosu kurulur. Mahallede devlete ait elverişli bir büro bulunmadığı takdirde, o yerin yetkili devlet memurlarınca uygun bir yer kiralanır. Kira bedeli; ısıtma, aydınlatma, PTT masrafları, araç ve gereç giderleriyle yönetim masrafları, İçişleri Bakanlığı gider bütçesine konacak ödeneklerle ve o yerin yetkili saymanlığınca ödenir.

Muhtarlarca tahsil edilecek harç ve resimler, 15 gün içinde mahalli maliye saymanlığına makbuz karşılığında teslim edilir. Muhtarların alacakları her türlü resim ve harç karşılığında verecekleri makbuzları Maliye Bakanlığınca tanzim edilerek, yetkili maliye saymanlıklarınca bir zabıta muhtarlara teslim olunur.

b) Mahalle muhtarlarına 1327 sayılı Kanunla tadil edilmiş bulunan 657 sayılı Devlet Personel Kanunu hükümleri gereğince maaş ödenir. Muhtarlara verilecek kademe ve derecenin tayininde ve bunun karşılığı olan kadronun tahsisinde, adı geçen ve Devlet memurları hakkında uygulanan Personel Kanunu hükümleri aynen uygulanır. Muhtarlara ödenecek maaşların karşılığı, İçişleri Bakanlığının gider bütçesine konur ve bu Bakanlığın diğer memurları hakkındaki ödeme usulleri, muhtarlar hakkında da aynen uygulanır.

c) Muhtarlar; emeklilik, sosyal güvenlik ve Devlet memurlarına tanınan bilumum haklar yönünden, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ve bu Kanunun tadillerinin sağladığı bütün haklardan, tıpkı Devlet memuru gibi yararlanırlar. Hizmetlerini borçlanırlar ve Hazine hissesi olarak Emekli Sandığına ödenmesi gereken meblâğı, yine İçişleri Bakanlığının gider bütçesine konacak meblâğdan, İçişleri Bakanlığınca ödenir.

d) Muhtarların, işlerinin çokluğu ve ağırlığı, idaresi altındaki semtin büyüklüğü, nüfus sayısı dikkate alınarak, işi çok olan muhtarlara ayrıca muhtarlığın kendi bütçesinden tazminat adı altında maaşa ilâve olarak bir yan ödeme yapılır. Bu ödemenin azamî ve asgarî haddini, İçişleri Bakanlığının takdir ve tayin eder. Ayrıca Bakanlık bu takdirinde ve tespitinde, büyüklüğü hangi nüfusun üzerinde olan mahalle muhtarlarına ne miktar azamî ve asgarî tazminat verilmesi gerektiğini de belirtir. Bu esaslara göre, mahalle muhtarlığı bütçesinden muhtara ayrıca bir tazminat ödenir.

MADDE 4. — 442 sayılı Köy Kanununa, aşağıdaki madde eklenmiştir:

EK MADDE 11. — Köy muhtarlarının aylıkları, emeklilikleri ile sair özlük işleri ve sosyal güvenlik hakları bakımından, 4541 sayılı Kanunun işbu kanunla değiştirilen 21 nci maddesi mahalle muhtarlarına tanıdığı bütün haklardan, köy muhtarları da aynen yararlanır. Ve köy muhtarları hakkında da, bu madde hükmü aynen uygulanır.

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanunu, Bakanlar Kurulu yürütür.

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in Mahalle ve Köy muhtarlarının BAĞ - KUR Kapsamına Alınması için Yasa Önerisi (2/303)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Mahalle ve Köy muhtarlarının BAĞ - KUR kapsamına alınması için yasa önerim» gerekçeleriyle sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim. Saygılarımla.

İstanbul Milletvekili
Reşit Ülker

GEREKÇE

Yaygın ve etkin bir sosyal güvenlik düzeni, özgürce ve hakça kalkınmanın kesin koşuludur. Sosyal güvenlik, insan mutluluğunun ve özgürlüğünün temelidir.

Hastalıkta ve sakatlıkta, yaşlılıkta ve işsizlikte yalnız ve çaresiz kalan ya da yalnız ve çaresiz kalma korkusu içinde yaşayan insanlar küskünlüğe veya bencilliğe kapılabilirler. O yüzden toplumda birlik ve dayanışma sağlanması zorlaşır. Sosyal güvenlikten yoksun kişi yeterince özgür değildir. Sosyal güvenliğin yaygınlaşmış etkenlenmesiyle, toplum manevî bakımdan daha güçlü, insanlar daha özgür, demokrasi daha sağlam duruma gelir.

Köy ve mahalle muhtarları seçimle işbaşına gelen yersel yönetim (mahallî idare) başkanlarıdır. İlk kademede gerçek halk liderleridir. Türkiye'de yönetimin halkla ilk ilişkisi mahalle ve köy muhtarları ile olmaktadır. Bugün Türkiye'de 87 000 köy ve mahalle muhtarı vardır. Mahalle ve köy muhtarlarına çeşitli yasalar çok önemli kamu görevi vermiştir.

Kamu hizmetinde çalışanlar, işçiler, esnaf ve sanatkârlar ve diğer bütün bağımsız çalışanlar Emekli Sandığına, Sosyal Sigortalara ve Bağ - Kur'a girmek suretiyle sosyal güvenliklerini sağladıkları halde mahalle ve köy muhtarları yıllardır bu konuda uğraşmalarına karşın, Anayasanın bütün yurttaşlara öngördüğü sosyal güvenlik hakkından yoksun kalmışlardır.

Niteliklerine göre mahalle ve köy muhtarlarının Bağ - Kur'a bağlı olmaları gerekmektedir. Bu yasa önerisiyle mahalle ve köy muhtarlarının Bağ - Kur kapsamına alınmaları sağlanmaktadır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER'İN TEKLİFİ

Mahalle ve Köy Muhtarlarının Bağ - Kur Kapsamına Alınması İçin Yasa Önerisi

MADDE 1. — 14 Eylül 1971 gün ve 1479 sayılı «Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar» Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu (Bağ - Kur) nun 24 ncü maddesinin ikinci fıkrasındaki (ancak) la başlayan bölümden önce aşağıdaki ibare eklenmiştir.

«Köy ve mahalle muhtarları da bu Yasanın uygulanmasında bağımsız çalışanlar olarak kabul edilir.»

MADDE 2. — Bu Yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. — Bu Yasa yayımı gününden yürürlüğe girer.

Ordu Milletvekili Memduh Ekşi'nin 442 sayılı Köy Kanununun 2491 Sayılı Kanunla Değiştirilen 19 ncu Maddesinin Birinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (2/379)

Millet Meclisi Başkanlığına

3 ncü dönemde hükümsüz kalan kâğıtlar arasında 2/307 esas numarada kayıtlı «442 sayılı Köy Kanununun 2491 sayılı Kanunla değiştirilen 19 ncu maddesinin birinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ve bu Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifimin» yenilenecek işleme konulmasını rica ederiz.

Saygılarımızla. 8 . 4 . 1975

Sivas Milletvekili
Ekrem Kangal

Ordu Milletvekili
Memduh Ekşi

Millet Meclisi Başkanlığına

442 sayılı Köy Kanununun 2491 sayılı Kanuna değiştirilen 19 ncu maddesinin birinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ve bu Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifim, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 25 . 3 . 1970

Ordu Milletvekili
Memduh Ekşi

G E R E K Ç E

442 sayılı Köy Kanununun bir çok maddelerinde özellikle 34 - 41 nci maddelerinde köy muhtarlarına hiç de küçümsenmeyecek görevler yükletilmiş bulunmaktadır. Köy muhtarlarının, adı geçen Kanunun 10 ncu maddesinde Devlet Memuru oldukları tespit ve tescil edildiği gibi, muhakeme usulü bakımından da aynı kadro içinde düşünüldüğü bir gerçektir. Kanunun 33 ncü maddesinde adı geçen görevlilerin çalışma ve kazanma olanakları da geniş ölçüde kısıtlanmış bulunmaktadır. Muhtarlara bu derece ağır görev ve sorumluluk yükletilmiş olmasına rağmen bu vazifelilerin köy bütçelerine konulan pek az miktarda ücret karşılığında feragatla hizmet ettikleri bilinmektedir. Devlet işleri ve köy işlerinin yürütülmesinde önemli rol oynayan bu vazifelilere genel bütçeden Devletin maaş vermesi kaçınılmaz bir zorunluluktur.

1965 genel nüfus sayımına göre, yurdumuzda nüfusu 0 - 150 arasında 2 436, 151 - 300 arasında 8 465, 301 - 500 arasında 10 127, 501 - 1 000 arasında 10 441 ve 1' 001'den 4 169 ki, ceman 35 638 adet köy bulunmaktadır.

Köylerimiz beş kategoriye ayrılarak 0 - 150 nüfusu olan köylerin muhtarlarına 150 TL. 151 - 300 olan köylerin muhtarlarına 200, 301 - 500 olan köylerin muhtarlarına 250, 501 - 1 000 olan köylerin muhtarlarına 300 TL. 1 001'den yukarı nüfusu olan köylerin muhtarlarına da 350 TL. maaş bağlandığı takdirde bütçeye tahmil edeceği yük 110 162 400 TL. dir ki, bu miktar ifa edilen hizmete ve bu hizmetin niteliğine göre mühimsenecek bir miktar sayılamaz.

Durum bu olunca, köy muhtarlarına yukarıda arz olunan miktarlarda da olsa genel bütçeden maaş bağlanması zaruridir.

ORDU MİLLETVEKİLİ MEMDUH EKŞİ'NİN TEKLİFİ

442 Sayılı Köy Kanununun 2491 Sayılı Kanunla Değiştirilen 19 ncu Maddesinin Birinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 442 sayılı Kanunun 2491 sayılı Kanunla değiştirilen 19 ncu maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — 18 . 3 . 1340 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir :

MADDE 3. — Son yapılan genel nüfus sayımında nüfusu 1 - 150'ye kadar olan köylerin muhtarlarına 150 TL., 151 - 300'e kadar olan köylerin muhtarlarına 200 TL., 310 - 500'e kadar olan köylerin muhtarlarına 250 TL., 501 - 1 000'e kadar olan köylerin muhtarlarına 300 TL. ve 1 001'den fazla olan köylerin muhtarlarına, genel bütçeden 350 TL. aylık verilir.

MADDE 4. — Bu Kanun 1 Mart 1971 gününden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

C. Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, Mahalle ve Köy Muhtarları ile Köy Korucularına Aylık Ücret Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/472)

Millet Meclisi Başkanlığına

Mahalle ve Köy Muhtarları ile Köy Korucularına Aylık Ücret Ödenmesi hakkındaki Kanun teklifi ile gerekçesinin ilişikte sunulduğunu arz ederim. 17 . 11 . 1975

Malatya Senatörü
Hamdi Özer

G E R E K Ç E

Anayasanın 42 nci maddesi : «Angarya yasaktır.» hükmünü getirmiş ve 45 nci maddesi, Devlete, ücrette adalet sağlama görevini vermiştir. 442 sayılı Köy Kanunu, muhtarların Devlet memuru olduğunu ve onlar gibi muhakeme edilerek ceza göreceklerini hükme bağlamıştır.

Muhtar ve köy korucularının yapmakta oldukları hizmetler, sosyal bir devletin görevidir. Devlet işlerini yapmakla görevli ve sorumlu kimselerin hizmet karşılığını Devletin ödemesi gerekir.

Devletin temelinde görev yapan memurlar için halktan alınan harçlar, bir çeşit haraç haline gelmekte ve ya öyle sanılmaktadır. Bu da Devlet hizmetindeki ciddiyet ve haysiyeti zedelemektedir. Bir sosyal hukuk devleti, halktan vergi almalı fakat kendi memurlarını, ona, avuç açtırmamalıdır. İşte bu nedenlerle muhtar ve köy korucularına Devletçe ücret ödenmeli ve katsayıları arttıkça onların da ücretlerine zam yapılmalıdır.

3 ncü maddeye göre isteyenler, Sosyal Sigortalar Kurumuna (4) yıl süre ile prim ödeyecek ve böylece toplumun büyük bir aile kesimi sosyal güvenlik altına alınmış olacaktır. Görevi 4 yılı bulmayanlar isterlerse prim ödeyerek sigortalılıklarını sürdürmüş olacaklardır.

4 ncü maddeye göre mahalle muhtarlarının hizmetleri, iş sahiplerinden alınan harçla değil, Devletin verdiği ücretle karşılanmalı olacaktır.

Bu Kanun, sosyal devlet kavramının çok dar tutulduğu eski Anayasamıza göre, 1340 ve 1944 yıllarında çıkarılmış olan 442 ve 4541 sayılı kanunları, bugünkü Anayasamıza daha uygun biçimde onarmış olacaktır.

C. SENATOSU MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN TEKLİFİ

Mahalle ve Köy Muhtarları ile Köy Korucularına Aylık Ücret Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Nüfusu (1 250) ye kadar olan mahalle ve köylerin muhtarlarına ayda (1 000) lira; köy korucularına ayda (750) lira ücret ödenir.

(1 250) den sonraki nüfus miktarının % 20 rakamı, bu ücretlere lira ve kuruş olarak eklenir. Ancak bir köyde birden fazla köy korucusu olursa bunların aylıklarına bu ek yapılmaz.

Mahalle ve köylerin nüfusu, genel nüfus sayımındaki miktardır. Yeni teşkil edilen mahalle ve köylerin nüfusu, mahallin nüfus idaresince hane başına kayıtlı olan isim listesine göre tespit olunur.

MADDE 2. — Devlet memurları aylığında, artacak her katsayısına karşılık, birinci maddedeki ücretler (% 10) oranında yükselir.

Aylık ücretlerden hiçbir kesinti yapılamaz.

MADDE 3. — Muhtar ve köy korucularından isteyenler, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesindeki topluluk sigortası hükmünden yararlanabilirler. Müracaatları halinde, aylık ücretlerinden bu kanun hükmüne göre sigorta primi kesilir.

Aynı Kanunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortalılık süresi bunlar için (4) yıldır. Görevleri sona erenleri isterlerse prim ödemeye devam ederek sigortalılıklarını sürdürebilirler.

MADDE 4. — 5441 sayılı Kanunun 21 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21. — 20 nci maddeye göre iş sahiplerinden alınacak harçlardan muhtarlar ücret ödenmez. Bu harçlardan sadece muhtarlık işlerinin tedviri için gerekli kira, ısıtma, aydınlatma, hademe ve kâtip ücreti gibi masraflar karşılanır. Harçtan arta kalan paralar her malî yıl sonunda mahallin özel idaresine irat kaydolunur. Muhtarlığın gelir ve giderleri mahallin özel idaresi tarafından denetlenir.

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Artvin Milletvekili Ekrem Şadi Erdem ve 16 Arkadaşının, Köy ve Mahalle Muhtarları ile Köy Bekçilerine Aylık Bağlanması ve Sosyal Güvenlik Haklarının Sağlanması Hakkında Yasa Önerisi (2/513)

Millet Meclisi Başkanlığına

Köy ve Mahalle Muhtarları ile Köy Bekçilerine Aylık Bağlanmasına ilişkin Yasa önerimizi gerekçesiyle birlikte sunuyoruz.

Gerekli işlemin yapılmasını arz ve rica ederiz.

Saygılarımızla.

Artvin Milletvekili
Ekrem Şadi Erdem
Kars Milletvekili
Kemal Okyay
Adana Milletvekili
H. Bilen Tümer
Gaziantep Milletvekili
İbrahim Hortoğlu
Adana Milletvekili
Osman Çıtırık

Muş Milletvekili
Tekin İleri Dikmen
İstanbul Senatörü
Solmaz Belül
Elâzığ Senatörü
Hasan İldan
Elâzığ Milletvekili
Atilla Atilla
Ankara Milletvekili
Osman Ceran

Muğla Milletvekili
Ali Döğeri
Burdur Milletvekili
Ali Sanlı
İzmir Milletvekili
Süleyman Genç
Çanakkale Milletvekili
O. Orhan Çaneri
Nevşehir Milletvekili
M. Zeki Tekiner

Kars Milletvekili
Doğan Araslı

Bolu Milletvekili
Abdi Özkök

G E R E K Ç E

Köy muhtarı köyde devleti temsil eder. 442 sayılı Yasanın 10 ncu maddesi muhtarları Devlet memuru olarak kabul etmişti. Köy Kanunu köylünün yapacağı mecburî ve ihtiyarî işleri kabarık bir liste halinde sıralamıştır. Bu işlerin gerçekleştirilebilmesi büyük çapta köy muhtarının çabasına bağlıdır.

Köy muhtarının yönetsel görevleri yanında köydeki küçük anlaşmazlıklar konusunda yargısal ve pek çok kamusal görevleri vardır.

Köy muhtarlarının yüklü sayılacak görev ve sorumluluklarına karşılık köylüden aldıkları ücret pek azdır. Günün koşullarında köy bütçesini gerçekleştirmek ve emeğinin karşılığını almak olanaksızdır.

Devlet ve köy işlerinin yürütülmesinde köy bekçileri köy muhtarlarının yardımcılarıdır. Görevi gereği zamanının önemli bir bölümünü köy hizmetine harcar. Köy bekçilerinin emekleri karşılığını ödemek köy geleneğinde muhtardan da önce gelir.

Muhtar ve bekçilerin görevleri niteliği ve bu görevleri yürütenlerin ücretlerinin köylüce ödenmemesi bu kişilere Devlet bütçesinden maaş bağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu, 1969 ve 1973 seçim bildirgelerinde köylümüze verilen sözün de gereğidir .

Türkiye'de 36 800 köy ve 8 000 mahalle bulunduğuna göre yıllık toplam yük 900 milyon TL. tutar.

Bu kişilerin Sosyal Sigortalar mevzuatına uygun olarak sosyal güvenliğe kavuşturulması en uygun ve en pratik olanıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Muhtar ve bekçilere ödenecek maaşları İçişleri Bakanlığı Bütçesine konacak bir ödenekten karşılanır. Muhtarlara verilecek maaşın tabanı personel yasasındaki taban ücrete denk tutulmuştur. Lise ve daha yükseköğrenim görmüş olanlara tabanın bir üst derecesinden 14 ncu dereceden maaş verilmesi zorunlu görülmüştür.

Köy bekçilerine 15 nci derecenin (muhtarın) yarısı nispetinde ödeme uygun görülmüştür. Bunların dereceye bağlanması katsayı esasına ve yükselmelerin birlikte yapılmasına yarayacaktır.

2. Yeniden seçilen muhtarlar 4 yılda bir derece terfiine hak kazanacaktır. Takdirini köylüsünden almış olanları terfi etmiş olacak.

3. Muhtar ve bekçilerin yönetim kurullarında veya memurluk şeklinde köydeki herhangi bir kooperatifte görev verildiği takdirde bundan ayrıca ücret alamayacak. Köylerdeki kooperatiflerin gelişmesine yardımcı olacaklar.

4. Muhtar ve bekçiler sosyal güvenlik (emeklilik, yaşlılık ve malullük hallerinde) bakımından Sosyal Sigortalar mevzuatına göre bu kuruma bağlanır. Sağlık ve Sosyal Güvenlik hakları kurumca sağlanır.

5. Eskiden muhtarlık yapmış olanlara 2 yıl içinde borçlanma hakkı sağlanmaktadır. Muhtarlıktan ayrılan ve düşenler dilerlerse primlerini ödemek suretiyle sigortalılıklarını sürdürebilir.

6. Bu Yasanın 1976 yılı başından itibaren uygulanması mağduriyetleri önlemesi bakımından zorunludur. Daha öne alınması daha iyi olur.

7. Bu Yasa Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür.

ARTVİN MİLLETVEKİLİ EKREM ŞADİ ERDEM VE 16 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Köy ve Mahalle Muhtarları ile Köy Bekçilerine Aylık Bağlanması ve Sosyal Güvenlik Haklarının Sağlanması Hakkında Yasa Önerisi

MADDE 1. — Köy ve mahalle muhtarları ile köy bekçilerine genel bütçeden aylık bağlanır.

Muhtarlara verilecek aylık maaş, Devlet Personel Yasasındaki genel hizmetlere ait 15 nci derecenin birinci kademesindeki maaşa denk olur.

Lise ve daha üst öğrenim görmüş bulunanlara 14 ncü derecenin birinci kademesi karşılığı ödenir.

Köy bekçilerine ise Personel Yasasının 15 nci derecesinin birinci kademesinin yarısı tutarında maaş bağlanır.

MADDE 2. — Muhtarların derece ilerlemesi 4 yılda bir seçimden seçime yapılır.

MADDE 3. — Muhtarlar ve bekçiler, köy kooperatiflerindeki görevlerinden dolayı ayrıca ücret alamazlar.

MADDE 4. — Muhtar ve bekçiler sosyal güvenlik bakımından Sosyal Sigortalara bağlanır. Bircümle sağlık hizmetleri Kurumca karşılanır.

MADDE 5. — Dileyen geçmiş muhtarlık hizmetlerini saydırmak için 2 yıl içinde borçlanma işlemlerini tamamlar.

Muhtarlardan düşenlerden dileyen sigortalılığını sürdürebilir.

MADDE 6. — Bu Yasa 1 . 1 . 1976 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/464

7 . 4 . 1977

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 5 nisan 1977 tarihli 77 nci Birleşiminde görüşülerek kabul edilen, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 6 nisan 1977 tarihli ve 4216 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun 7 nisan 1977 tarihli Birleşiminde ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkikve müzakere olundu.

I - Tasarı, köy ve mahalle muhtarlarının sosyal güvenliklerinin sağlanmasını öngörmektedir. Böylece, köy ve mahalle muhtarları Bağ - Kur kapsamına alınmakta ayrıca (100) göstergenin her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilecek kat sayının çarpımı ile bulunacak miktarda her ay temsil ödeneğinin muhtarlara verilmesi esası getirilmektedir.

Muhtarların köylerde ve mahallelerde yaptıkları çeşitli hizmetler hep devlet hizmetidir. Bugün yürürlükte olan Köy Kanunu da muhtarları memur saymakta ve gerektiğinde memur gibi muhakeme etmektedir. Bu bakımdan köy ve mahalle muhtarlarına gördükleri devlet hizmetinin bir gereği olarak, Devlet Personel Kanunu uyarınca bir ödeme de bulunması haklı bir uygulama olacaktır.

Köy ve mahalle muhtarlarının daha verimli hizmet görmelerini sağlayıcı mahiyetinden dolayı işbu tasarı Komisyonumuz tarafından olumlu bulunmuş ve benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 nci maddeleri ile ek 1 nci maddesi, geçici maddesi ve 9, 10 ncu maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plan Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Bursa
Şebib Karamullaoglu

Sözcü
Eskişehir
Hikmet Savaş

Kâtip
Konya
Söz hakkım mahfuzdur
Erdoğan Bakkalbaşı

Tabii Üye
Ekrem Acuner
Toplantıda bulunamadı

Balıkesir
Hikmet Arslanoğlu

Ordu
Bekir Sıtkı Baykal

İstanbul
Erdoğan Adalı
Toplantıda bulunamadı

Samsun
Bahri Cömert
Toplantıda bulunamadı

Samsun
Şaban Demirdağ
Toplantıda bulunamadı

Manisa
Oral Karaosmanoğlu

Muğla
Haldun Menteseoğlu

Malatya
Hamdi Özer
Toplantıda bulunamadı

Tabii Üye
Söz hakkım mahfuz
Şükran Özkaya

Ankara
İbrahim Öztürk

C. Bşk. S. Ü.
6 nci maddedeki Federasyon'a
görev verilmesi, kanun tekniğine
aykırıdır.
Kanunun bu kısmına muhalifim.
Söz hakkım mahfuzdur.
Şerif Tüten

Bütçe ve Plan Komisyonu Raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
raporu*

Esas No. : 1/464

Karar No. : 58

7 . 4 . 1977

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 5 Nisan 1977 tarihli 77 nci Birleşiminde görüşülerek kabul edilen Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 6 Nisan 1977 tarihli ve 4216 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun 7 Nisan 1977 tarihli Birleşiminde ilgili bakanlıklar temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I) Tasarı, bir kamu görevi olan muhtarlık müessesesinin aylık yönünden belli disipline alınmasını, muhtarların sosyal güvenliklerinin sağlanmasını ve yoksul vatandaşlardan muhtarlık ile ilgili hizmetler nedeni ile harç alınmamasını öngörmektedir.

Tasarı, muhtar ödeneklerinin tesbitinde gösterge sistemini getirmiş ve ödenecek miktar da, «100» gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tesbit edilecek kat sayı ile çarpımından oluşacak tutar olarak kabul etmiştir.

Muhtarların sürekli olarak sosyal güvenlikten yararlanabilmeleri için de bu görevlileri Bağ - Kur kapsamına almış ve bu hizmette geçmiş sürelerin de Bağ - Kur'a borçlandırılarak değerlendirme kapsamına alınması esasını getirmiştir.

Tasarı, yoksul vatandaşlarımızın muhtarlık hizmetlerinden harç ödenmeden yararlanmaları esasını da benimseyerek bu durumdaki vatandaşlarımızın korunmasını amaç bilmıştır.

Tasarı, muhtalık görevinin, hizmetlerin icabına göre ve en iyi şartlarda yürütülebilmesini sağlayıcı karakteri, muhtarların sosyal güvenliklerinin sağlanmasını gerçekleştirici mahiyeti ve yoksul vatandaşların himayesini temin edici düzenlemesi gözetilmek ve bunların yaratacağı kamu yararı mütalaa olunmak sureti ile Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II) Millet Meclisi metninin 1 nci, 2 nci, 3 ncü, 4 ncü, 5 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 nci maddeleri ile Ek 1 nci maddesi, Geçici Maddesi, 9 ncu mddesi ve 10 ncu maddesi, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III) Tasarının muhtarlık müessesesine ve dolayısı ile vatandaşlarımıza sağlayacağı yararlar gözetilmek sureti ile Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da karar altına alınmıştır.

İşbu raporumuz Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Ankara <i>Yiğit Köker</i>	Başkanvekili C. Bşk. S. Ü. Selâhaddin Babüroğlu Toplantıda bulunamadı.	Sözcü Zonguldak <i>Ahmet Demir Yüce</i>
Kâtip Balıkesir <i>Raif Eriş</i>	Aydın Halil Goral Toplantıda bulunamadı.	C. Bşk. S. Ü. Zeyyat Baykara Toplantıda bulunamadı.
C. Bşk. S. Ü. Fethi Çelikbaş Toplantıda bulunamadı.	Erzincan <i>Niyazi Ünsal</i>	Gaziantep <i>İ. Tevfik Kutlar</i>
Gümüşhane Ö. Naci Bozkurt Toplantıda bulunamadı.	Kahramanmaraş <i>Adnan Karaküçük</i>	Kars <i>Y. Ziya Ayrım</i>
Kütahya <i>Ahmet Özumcu</i>	Tabii Üye Haydar Tunçkanat Toplantıda bulunamadı.	Trabzon <i>Hasan Güven</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

18 . 3 . 1924 Tarihli ve 442 Sayılı Köy Kanununun
10 ncu Maddesine Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun
Tasarısı

MADDE 1. — 18 . 3 . 1924 tarih ve 442 sayılı
Köy Kanununun 10 ncu maddesine aşağıdaki fıkralar
ilâve olunmuştur.

«Köy muhtarlarına 19 ncu maddeye göre köy
derneğince takdir edilecek ücretten ayrı olarak kar-
şılığı genel bütçeden sağlanmak üzere muhtarlık öde-
neği verilir.

Muhtarlık ödeneği nüfusu 500'e kadar olan köy-
lerde ayda 500 lira, nüfusu 500'den fazla olan köyler-
de ayda 800 liradır.

Muhtarlık ödeneği her yıl İçişleri Bakanlığı Büt-
çesine konan ödenekten köy bütçelerine aktarılacak
paralardan ödenir.

İçişleri Bakanlığı Bütçesine konan ödeneğin köy
bütçelerine aktarılması ve muhtarlara ödenmesi esas
ve usulleri İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca müşte-
reken hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası Tasarısı

MADDE 1. — Köy Muhtarlarına 18 . 3 . 1924
tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 19 ncu madde-
sine göre köy derneğince muhtarlık temsil ödeneği ola-
rak takdir edilecek ücret; ayda (100) göstergenin
her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilecek kat sayının
çarpımı ile bulunacak miktardan az olamaz.

Bu asgarî ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakan-
lığı Bütçesine konularak köy bütçelerine aktarılacak
paralardan sağlanır.

MADDE 2. — Şehir ve kasaba mahalle muh-
tarlarına, karşılığı İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, il
özel idareleri bütçelerine aktarılacak ödenekten sağ-
lanmak suretiyle ayda (100) göstergenin her yıl Bütçe
Kanununda tespit edilecek kat sayısının çarpımı ile
bulunacak miktar üzerinden muhtarlık ödeneği verilir.

Şehir ve kasaba mahalle muhtarları 15 . 4 . 1944
tarihli ve 4541 sayılı Kanuna göre ve Harç Pulu kar-
şılığında tahsil edecekleri harçları mal sandıklarına
yatırırlar ve bunun % 25'i kendilerine prim olarak
ödenir.

MADDE 3. — Köy ve mahalle muhtarlarından bir
Sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı almakta
bulunanların bu aylıkları muhtarlık ödeneği ve harç-
lardan alacakları prim dolayısıyla kesilmez.

MADDE 4. — Köy ve mahalle muhtarlarından
bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmayanlar 1479
sayılı Bağ - Kur Kanunu kapsamına alınmıştır.

Bunlardan yeniden bu görevlere seçilmeyenler veya
ayrılanların Bağ - Kur'la ilişkileri, kanunî primlerini
ödedikleri sürece devam eder.

MADDE 5. — Köy ve mahalle muhtarları ile da-
ha önce muhtarlık yapmış olanların, bu Kanunun yü-
rürlüğe girmesinden önceki muhtarlık hizmetleri, is-

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

*Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası
Tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

*Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası
Tasarısı*

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

tekleri halinde 1479 sayılı Bağ - Kur Kanunu hükümlerine göre borçlandırılmak suretiyle değerlendirilir.

Bu hizmetlerin Bağ - Kur'ca değerlendirilebilmesi için daha önce muhtarlık yapmış olanlarla, halen muhtar bulunanların bu Kanunun yürürlüğe girişinden itibaren; sonradan seçileceklerin seçim tarihinden itibaren bir yıl içinde Bağ - Kur'a başvurmaları gerekir.

MADDE 6. — Köy ve mahalle muhtarlarına verilecek ödeneğin özel idare ve köy bütçelerine aktarılması, köy ve mahalle muhtarlarına ödenmesinin esas ve usulleri; mahalle muhtarlarının harç tahsilâtının, primlerin ve federasyon hissesinin ödenme biçimi, İçişleri ve Maliye Bakanlığının birlikte düzenleyecekleri yönetmelikle tespit olunur.

Köy ve mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri tarafından verilecek resmî evraka ait basılı kâğıtlar, Türkiye Muhtarlar Federasyonu tarafından bastırılıp dağıtılır. Bu kâğıtların tipi, örneği ve fiyatı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca en geç 3 ay içinde müstereken tespit olunur.

MADDE 7. — 18 . 3 . 1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ile 15 . 4 . 1944 tarihli ve 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair Kanunun bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8. — 15 . 4 . 1944 gün ve 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyeti teşkiline dair Yasanın 20 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir :

Yoksullukları mahalle muhtarı tarafından kabul edilenlerden ve üçüncü maddenin ikinci bendinde yazılı işlerden harç alınmaz.

EK MADDE 1. — Muhtarlıkların kullanacağı basılı belgelerin standart örnekleri ile fiyatları İçişleri ve Maliye Bakanlığınca belirlenir. Bu belgelerin muhtarlıklara ulaştırılmasını muhtarlık örgütlerinin üst kuruluşları sağlar.

GEÇİCİ MADDE — 6 nci maddenin 2 nci fıkrasında sözü edilen Türkiye Muhtarlar Federasyonu hakkındaki hüküm, bu Federasyonun özel bir yasa ile kurulmasına kadar uygulanmaz.

İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

Bütçe ve Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Millet Meclisi metninin ek 1 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Millet Meclisi metninin ek 1 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE. — Millet Meclisi metninin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE. — Millet Meclisi metninin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

